

БІБЛІОТЕКА ЖИТОМИРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Іван Кочерга

До 130-річчя від дня народження

(1881-1952)

Інформаційно-бібліографічний список

Дата відбору матеріалу: 05.09.2011.

Кількість відібраних джерел: 33.

Укладач: А. І. Мартинюк

Народився Іван Антонович Кочерга 6 жовтня 1881 р. в містечку Носівка на Чернігівщині в сім'ї залізничного службовця. Лише 1891 р. родина оселяється в Чернігові, де 1899 р. він закінчує гімназію. Відтак їде до Києва і вивчає право на юридичному факультеті. По закінченні університетських студій в 1903 р. повертається до Чернігова і стає на службу чиновником в контрольній палаті. З 1904 р. виступає з театральними рецензіями на сторінках чернігівських газет. 1910 р. пише першу п'єсу (російською мовою) «*Пісня в келиху*» в перекладі П. Тичини під назвою «*Легенда про пісню*», п'єса успіху не мала). Нова п'єса — «*Дівчина з мишкою*» (рос. мовою, 1913) мала помітний, хоч і скандальний успіх.

1914 р. І. Кочерга переїхав в Житомир. П'єси російською мовою «*Зубний біль сатани*» (1922) та «*Викуп (Весільна поїздка Марусі)*» (1924) завершують певний етап драматургічного розвитку, в цей період творчого життя письменник починає писати українською мовою. 1925р. він завершує роботу над п'єсою «*Фея гіркою мигдалю*». 1927 р. – пише нову п'єсу «*Алмазне жорно*». 1928 р. — кілька п'єс, пов'язаних тематикою і проблематикою з тогочасною дійсністю. В цей період І. Кочерга переходить працювати літредактором у міську газету «*Робітник*», а згодом – у «*Радянську Волинь*».

***Обласний музично-драматичний театр ім. І. Кочерги
в м. Житомирі***

Він пише комедію «Натура і культура» (1928), драму-феєрію «Марко в пеклі» (1928) і низку «кооперативних» п'єс. Вистава «Марко в пеклі» у харківському Червонозаводському театрі (режисер В. Василько) мала успіх, але до самої п'єси рецензенти поставилися стримано. В 1929р. в Житомирі відбулися гастролі Другої державної української опери Правобережжя (липень-серпень), театру української Музкомедії і драми під керівництвом Д. Гайдамаки (жовтень-листопад) та інших колективів і окремих виконавців. І. Кочерга активізує свою критичну діяльність. З 14 липня по 9 серпня 1929 р. друкує в газеті «Робітник» 11 рецензій на вистави театру української опери. Пише драматичну поему «Свіччине весілля» (1930; інша назва «Пісня про Свічку»), водевіль «Ліза чекає погоди...» (виданий 1931 р.), п'єса «Майстри часу» (інша назва «Годинникар і курка», 1933). Драматична поема «Свіччине весілля» була поставлена лише 1935 р. в Запоріжжі. П'єса «Майстри часу», у 1934 р. дістала (під назвою «Годинникар і курка») третю премію.

Меморіальна дошка І. Кочерзі на будинку письменників

І. Кочерга переїздить до Києва. Продовжує художню розробку проблемних філософських питань, працює над кіносценаріями, перекладами. З початку Другої світової війни живе в Уфі, де редагує газету «Література і мистецтво» й працює в Інституті літератури АН УРСР. У цей період створює кілька невеличких п'єс. Деякі пізніше написані твори «Чаша», 1942; «Досить простягти руку», 1946. В

одноактівці «Зубний біль сатани» реалізований задум п'єси, який автор нотував ще в 1910-х роках.

Повернувшись 1944 р. до Києва, І. Кочерга пише романтичну драму «Ярослав Мудрий» (1944, друга редакція – 1946), яка є високим досягненням в українській літературі. У повоєнні роки основні творчі сили письменник віддає роботі над драматичною поемою про Т. Г. Шевченка «Пророк» (1948).

Помер Іван Антонович Кочерга 29 грудня 1952 р.

Виявивши свій талант як майстер гострого сюжету, драматург створив видатну філософську драму – п'єсу «*Майстри часу*». Історичними драмами «*Свіччине весілля*», «*Алмазне жорно*» та «*Ярослав Мудрий*» він не тільки говорив про славне минуле нашого народу, але й висвітлював проблеми сучасного йому дня.

Список складено на основі перегляду каталогів та картотек бібліотеки ЖДУ ім. І. Франка. Він містить 33 джерела інформації (книги, статті з періодичних видань і збірників).

Список може стати у нагоді викладачам, студентам, аспірантам, а також усім, хто цікавиться творчістю Івана Кочерги.

1. Андріанова Н. М. Іван Кочерга : літ. портр. / Н. М. Андріанова. – К. : Держ. вид-во худож. л-ри, 1963. – 100,[1] с.
2. Атаманчук В. Трагедійність історичної драматургії І. Кочерги / Вікторія Атаманчук // Укр. мова і л-ра в шк. – 2006. – № 1. – С. 58-60. – Бібліогр.: с. 60.
3. Барабан Л. І. М. Т. Рильський та І. А. Кочерга : маловідомі матеріали / Л. І. Барабан // Рад. літературознавство. – 1984. – № 8. – С. 61-64. – Бібліогр. в прим.

4. Білоштан Я. Поетико-драматичні епопеї про Київську Русь / Яків Білоштан // П'єси / Іван Кочерга. – К. : Мистецтво, 1983. – С. 5-14. – (Шкільна бібліотека).
5. Бондарєва О. «Мов виноград у золоту чашу, вино словес він проливає в світ...» : [про І. Кочергу] / Олена Бондарєва // Вибрані твори / Іван Кочерга. – К. : Сакцент Плюс, 2005. – С. 5-24.
6. Брюховецький В. Іван Кочерга / В. Брюховецький // Історія української літератури. У 2 т. Т. 2. Радянська література / [Л. М. Новиченко, І. О. Дзевєрін, В. Г. Дончик та ін.]. – К. : Наук. думка, 1988. – С. 490-499.
7. Голубєва З. С. Іван Кочерга : нарис життя і творчості / З. С. Голубєва. – К. : Дніпро, 1981. – 189, [2] с. – (Літературні портрети).
8. Дем'янівська Л. С. Іван Кочерга / Л. С. Дем'янівська // Українська драматична поема (проблематика, жанрова специфіка) / Л. С. Дем'янівська. – К.: Вища шк., 1984. – С. 123-136.
9. Дробот П. М. Вивчення творчості Івана Кочерги : посіб. для вчителів / П. М. Дробот. – К. : Рад. шк., 1981. – 116,[3] с.
10. Дудко В. І. До біографії Івана Кочерги / В. І. Дудко // Рад. літературознавство. – 1984. – № 4. – С. 57-61. – Библиогр. в прим.
11. І. Кочерга. Ярослав Мудрий. Свіччине весілля : біогр. письм., корот. перекази творів, аналіз текстів, зразки учнів. творів : посіб. для 11 кл. / [авт.-уклад. Корницька Г. Г., Морозова Л. Г.]. – Х. : Ранок, 2000. – 61, [1] с.
12. Карклінь Г. На консультації в майстра : [спогади про письменника І. А. Кочергу] / Галина Карклінь // Вітчизна. – 1984. – № 1. – С. 166-170.

13. Кисельов Й. Іван Кочерга / Йосип Кисельов // Перші заспівувачі : літ. портр. укр. рад. драматургів / Йосип Кисельов. – К. : Рад. письм., 1964. – С. 5-70.
14. Кисельов Й. Іван Кочерга / Йосип Кисельов // Драматурги України : літ. портр. / Йосип Кисельов. – К. : Дніпро, 1967. – С. 5-68.
15. Кобилецький Ю. День настав : [про І. Кочергу] / Юрій Кобилецький // З літопису життя : спогади, нариси, портр. / Юрій Кобилецький. – К. : Дніпро, 1983. – С. 145-151.
16. Коломієць В. «Я спробував відтворити». Художня трансформація фольклорних мотивів та образів у ранній драматургії І. Кочерги / В. Коломієць // Укр. мова та л-ра. – 2004. – Ч. 39. – С. 16-19.
17. Кудрявцев М. Ідея як домінуючий фактор в образах-символах історичної драматургії Івана Кочерги / М. Кудрявцев // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 2006. – № 10. – С. 4-10.
18. Кузякіна Н. Драматург Іван Кочерга : життя, п'єси, вистави / Наталя Кузякіна. – К. : Рад. письм., 1968. – 257, [2] с.
19. Мамчур І. Драматична поезія Івана Кочерги і музика / І. Мамчур. – К. : Муз. Україна, 1987. – 119, [1] с.
20. Мартич Ю. Майстри часу живуть поруч : [про І. Кочергу] / Юхим Мартич // ...І стежка до криниці : біогр. розповіді / Юхим Мартич. – К. : Дніпро, 1980. – С. 150-178.
21. Матюшенко А. Романтик у лабетах залізної доби. Шлях драматурга Івана Кочерги до його шедеврів «Свіччине весілля» та «Майстри часу» / Анжела Матюшенко // Дивослово. – 2010. – № 12. – С. 48-51. – Бібліогр.: с. 51.
22. Могильницька Г. Моральна проблема драми І. Кочерги «Ярослав Мудрий» / Г. Могильницька // Укр. мова і л-ра в шк. – 1999. – № 3. – С. 36-38.

23. Орленко П. Невторованими шляхами : [про Івана Кочергу] / Павло Орленко // Історичний календар, 2001 : 10-річниця незалежності України присвяч. / упоряд.: Анатолій Денисенко, Сергій Грабар, Павло Орленко. – К., 2001. – С. 372.
24. Падалка Н. І. Драматичні поеми Івана Кочерги / Н. І. Падалка, В. І. Цимбалюк // Вивчення драматичних творів посіб. для вчителів / Н. І. Падалка, В. І. Цимбалюк. – К. : Рад. шк., 1984. – С. 123-134.
25. Пех З. Інтегрований урок української літератури та історії за п'єсою Івана Кочерги «Ярослав Мудрий» / З. Пех, Л. Кравченко // Укр. мова і л-ра в шк. – 2003. – № 7. – С. 54-56.
26. Пультер С. І. А. Кочерга в Житомирі / Станіслав Пультер // Мої освітянські пошуки : роздуми педагога і методиста / Станіслав Пультер. – Житомир : Полісся, 2011. – С. 58-61.
27. Пультер С. О. І. А. Кочерга – народжений для театру / С. О. Пультер // Поліський дивосвіт. Література рідного краю: Житомирщина : посібник-хрестоматія. В. 2 ч. Ч. 1. Критичний огляд / [за ред. С. О. Пультера] ; Житомир. держ. пед. ун-т ім. І. Я. Франка. – Житомир : Полісся, 2000. – С. 487-492.
28. Свербілова Т. П'єси Івана Кочерги та проблема визначення соцреалізму як масової культури / Тетяна Свербілова // Слово і час. – 2006. – № 10. – С. 8-20. – Бібліогр. в прим.
29. Сторчак К. Драматургія Івана Кочерги / К. Сторчак. – К, 1957. – 36 с.
30. Толстов В. О. Про п'єсу І. Кочерги «Фаустина» / В. О. Толстов // Рад. літературознавство. – 1981. – № 10. – С. 58-59.
31. Тростянецький А. Рядок з автобіографії : [спогади про І. Кочергу] / Арон Тростянецький // На бистрині часу : літ.-крит. ст., спогади / Арон Тростянецький. – К. : Рад. письм., 1985. – С. 238-244.

32.Цалик С. Майстер часу Іван Кочерга / Станіслав Цалик, Пилип Селігей // Укр. мова та л-ра. – 2005. – Ч. 21-23. – С. 15-19.

33.Шевцова К. Концепція керівника держави у драматичній поемі Івана Кочерги «Ярослав Мудрий» / Катерина Шевцова // Укр. мова і л-ра в шк. – 2003. – № 6. – С. 70-74. – Бібліогр.: с. 74.